Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 64 (6825).

1989 сыл Ыам ыйын 30 күнэ.
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 3 харчы.

ССРС НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАРЫН СЪЕҺИГЭР

МОСКВА. (ССТА). ССРС народнай депутаттарын съеһигэр ССКП КҮ Генеральнай секретаря **М. С. Горбачев ССРС Верховнай Советын Председателиэн быыбардыыта.** Ыам ыйын 25 күнүгэр киэһэ хойут тэмэктэммит кистэлэҥ куоластаабын түмүктэриэн бу поста М. С. Горбачев кандидатурата 2123 депутат ойдөбүлүн ылла, 87 киһи утары куоластаата.

Кылгас этиини оногорбут **М. С. Горбачев** үрдүк итэҕэллэрин иһин депутаттарга диринг махтаһын биллэрдэ. Мин саҥа эбээһинэстэрбин, — диэтэ кини, — эйигин, ССРС народнай депутаттарын саҥа корпуһун кытта, быыбарга биһиги үлэһиттэртэн ылбыт ойдөбүлүүгэр тирэҕирэн мин туохпун барытын, бэйэм саҥа ыыахтарбын уонна эбээһинэстэрбин, уларыта туттуура биһиги улуу дьыалабытын иннинэ сыҕарытыыга биһиги обществобытын сайдыытын, демократиябыт, аһаҕас көпсөтүмүн, биһиги обществобытыгар киһи олохун уонна баалаһыныатын туһугар барыта иэстэриэгэр барыы кыаллыа барытын оногороо көҥүлэһиин күрдүк ылынабын. Миэхэ саҥа эбээһинэһим биэрэрэ итиннэ эрэ, ханнын да атыыгка буолбакка туттуллуо. Маны эйигин саарбахтаабакка итэҕайиэххитин сөп.

Мин куоластаабын түмүктэриэн уонна эйигин бүтүнгү итэҕэлгитин биһиги оногор дьыалабытын өйдөһүн күрдүк сыанабыыбын. Уонна бу иннибит диэки өссө эрэллэахтик хардыылыырга сүүнэ көҥүлэйиниэн буолар. Чэйиг, баччаанга диэри оногорбуппуттааҕар ордүктүк оногоруоҕун уонна съезд итиннэ Верховнай Совет үлэлэрин чугас кэминэн тутаах проблемалары быһаарыллыы ситиһэр уонна, биллэн турар, биһиги дойдубут сайдыыталлыбыт обществоҕа хардыылаһыныгар бөдөҥ тирэхтэри уурар туһугар уларыта тутуу суолтаан иннини хардыылыырга саамай өйдөөтээх суоллары кардооһүнэ аныаҕын.

Итиэ иннинэ мандатнай комиссия дакылаата истиллибитэ. Оно дакылаты комиссия председателэ **Б. В. Гиласпов** оногорбута. Съезд быыбардаммыт ССРС народнай депутаттарын барыларын боломуочуйаларын биллиэ.

ССРС народнай депутаттарыгар 65 национальностар представителлэрэ быыбардаммыттар. Народнай депутаттар барыларын ахсаанарыгар 88,1 бырыһыанчара дойду государственнай былааһын үрдүкү представительнай органыгар аан бастаан быыбардаммыттар. 1957 народнай депутат, өбүгэр 87 бырыһыан, ССКП чилиэннэриэн уонна чилиэнэ кандидаттарыгар буоллаллар.

Съезд састаабыгар 557 народнай депутат, өбүгэр 24,8 бырыһыан, промышленность, тутуу, транспорт уонна сибээс үлэһиттэрэ баалларе, 425 народнай депутат, өбүгэр 18,9 бырыһыан — тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ. Быыбардааччылар депутаттаах мандаттар үгүстэриэн — 616-ны, өбүгэр 27,4 бырыһыаны, научнай уонна айар — интеллигенция представителлэриэгэр тутардылар, 133 народнай депутаттар ЫБСЛКС чилиэннэриэн буоллаллар. 352 дьахтар народнай депутаттарынан талыллыннылар.

1702 народнай депутат үрдүн уонна ситэтэ суох үрдүк үөрэхтээхтэр, хас бэйиэ киһи ученэй степеннээхтэр өбүгэр ученай званиелаахтар.

Ыам ыйын 26 күнүгэр сарсыарда саҕаламмыт съезд мунньаҕа ССРС Верховнай Советын быыбардааһынына анаммыт.

x x x

ССРС народнай депутаттарын съеһигэр ССРС Верховнай Совета - быыбардаммыт, Национальностар Совет Советтарыгар уонна Союз Советыгар быыбардаһыныгар кистэлэҥ куоластаабын түмүктэрэ ыам ыйын 27 күнүгэр съезд сарсыарданы мунньаҕар иннитиэриллибиттэр. Куоластаабын иннинэ ыам ыйын 26 күнүгэр барбыт мунньаххаа кутуоруллубут кандидатуралар сиһилиг ырытыллыбыттара.

ССРС Верховнай Советын Национальностарын Советын быыбардаа[illegible] көмөкуоллардан биһиги [illegible] съезд Нагорнай Карабахскай [illegible]-номнай уобаласка сылыктаах өртүгэр Азербайджанскай ССР-тэн Национальностар Советтарыгар быыбар түмүктэрин нотурдэ, съезд президиумугар уонна Азербайджанскай ССР-тан делегациялаах НКАО-тан депутаттары киллэрэн туран боппуруоска үлэлэһэргэ уонна этиилэри киллэрэргэ сорудахтаммыт.

Съезд ССРС Верховнай Советын Союзун Советыгар быыбар түмүктэрин туһунан счетнай комиссия боротокуолун биэрэтэтта.

Ыам ыйын 27 күнүгэр съезд ССРС народнай депутаттарын съеһин үлэтин тирэҕи турар суолталаах боппуруостарыгар, советскай дьоннору долгутар төрүт боппуруостарыгар быһаарыыга народнай депутат оруолун туһунан кэпсэтиһиллэх дискуссия буолла.

ССРС народнай депутаттарын съеһи съезд аадырыһыгар киирэр гражданнар этиилэрин, сайабылыанньаларын уонна үнсүүлэрин көрүү бэрэдэгин туһунан ууруоҕы ылынна. Съезд президиумугар уонна секретариатыгар туһаанныах матырыйааллары уонна быһаарыылары бэлэмнээһиҥэ гражданнар этиилэрин суоллаах көрөн уонна уочуттаах ыйытыктарга сорудахтаана. Съезд аадырыһыгар киирэр гражданнар тус көрдөһүүлэрин уонна үнсүүлэрин сокуонунан олохтоммут бэрэдэк быһыытынан туһаанныах государственнай уонна общественнай органнар көрүүлэригэр биэриэхтэ быһаарылыннын. Гражданнар этиилэригэр туруоруллубут боппуруостары быһаарыыга ылылыбыт дьаһалларын туоластаан [illegible] киллэрэччи[illegible] ыйын 30-ҕа ССРС Верховнай Советын Президиумугар иннитиэриллиэхтэх.

Съезд үлэтин салгыыр.

ССКП РАЙКОМУН УОЧАРАТА СУОХ ПЛЕНУМА

1989 сыл ыам ыйын 27 күнүгэр ССКП райкомун уочаратта суох пленума буолла.

Пленум тэрээһини боппуруостары көрдө. Оногуоҕун тыс оптуогар атын үлэҕэ барбытынан А. С. Субботин ССКП райкомун бюротун чилиэнин эбээһинэһиттэн босхолонно, партия райкомун уонна райисполкомун социальнай-экономическай сайдыыта комиссиятын састаабыттаах таһаарылынна.

Е. А. Борисов, народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын исполкомун председателиэн талыллыбытынан, ССКП райкомун иккис секретарын итиннэ райком тэрийэр-партийнай уонна кадровай үлэҕэ комиссиятын салайааччы эбээһинэһиттэн босхолонно, бу комиссия састаабыттан таһаарылынна. Пленум ССКП райкомун бастакы секретара Г. М. Сысолятины, райком социальнай-экономическай сайдыыга комиссиятын салайааччы эбээһинэһиттэн босхолоон туран, кини оннугар бу комиссия салайааччытынан **Е. А. Борисовы** биэрэтэтэ. ССКП райкомун тэрийэр-партийнай уонна кадровай үлэҕэ комиссиятын салайааччытынан **Г. М. Сысолятин** биэрэтэтилиннэ.

Пленум ССКП райкомун иккис секретарын туһунан боппуруоһу көрдө. Пленум боппуруоһу дьүүллэһиҥ кэннитэн кистэлэҥ куоластаабынан кандидатураны — народнай депутаттар Амма оройуоннааҕы Советтарын исполкомун председателин бастакы солбуйааччы, Амматаабы ОАПХ председателэ Т. В. Ноев уонна ССКП обкомун эмиссиэтээх тэрийэччитэ С. В. Татаринов кандидатураларын — киллэрэргэ быһаарда. Кистэлэҥ куоластаабын түмүгүнэн куолас 61,1 бырыһыанын ылан, ССКП райкомун иккис секретарынан уонна райком бюротун чилиэнинэн **Тимофей Васильевич Ноев** талыллынна.

ССКП райкомун пленумугар кирбит ыстыраапкаттан: Т. В. Ноев 1947 сыллаахха Чурапчы оройуонун Мыҥдаҕаайы бөһүөлэгэр төрөөбүтэ, омуугунан саха, 1973 сылтан ССКП чилиэнэ, үрдүк үөрэхтээх, 1970 сыллаахха Иркутскайдаабы политехническай институту бүтэрэн инженер-механик идэтин ылбыта, 1988 сылтан Хабаровскайдаабы үрдүкү партийнай оскуолаҕа үөрэнэр.

Пленум үлэтигэр ССКП обкомун иккис секретара **В. П. Шамшин** кыттыыны ылла.

Манан пленум үлэтин бүтэрдэ.

ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТ УОЧАРАТА СУОХ СЕССИЯТА

1989 сыл ыам ыйын 27 күнүгэр народнай депутаттар түүрбэһис ыҥырыылаах оройуоннааҕы Советтарын уочаратта суох сессията буолла.

Сессия А. С. Субботины, атын үлэҕэ барбытынан, оройуоннааҕы Совет исполкомун чилиэнин уонна председателин эбээһинэстэриттэн босхолоото. Исполком чилиэнинэн уонна председателиэн 17 №-дээх уокуруктан депутат, бу иннинэ ССКП райкомун иккис секретарынан үлэлээбит **Борисов Егор Афанасьевич** бинир сананан талыллынна.

Сессия бастайаннай комиссия саҕаҕыгар улэрытыы туһунан боппуруоһу көрдө. Е. А. Борисов, оройуоннааҕы Совет исполкомун председателиэн талыллыбытынан, оройуоннааҕы Совет былаанынан-бюджетнай комиссиятын састаабыттан таһаарылынна. Бу комиссия председателиэн 15 №-дээх быыбардыыр уокуруктан депутат П. Г. Карилин талыллынна.

35 №-дээх быыбардыыр уокуруктан депутат А. С. Субботин депутатскай боломуочуйатын устуу туһунан оройуоннааҕы Совет мандатнай комиссиятын председателэ **С. А. Фуртатов** информацията истиллиннэ. Сессия А. С. Субботин туе бэйэтин сайабылыанньатыгар олоҕуран кини депутатскай боломуочуйатын устарга итиннэ барбыт депутат оннугар [illegible] туна быыбаны ыытарыгар райсо[illegible] [illegible] уонна [illegible] вет исполкомун сорудахтаан быһаарыы[illegible]

Сессия үлэтигэр ССКП обкомун иккис с[illegible] **В. П. Шамшин** кыттыыны ылла.

Манан сессия үлэтин бүтэрдэ.

ОРОЙУ[illegible] БААҺЫНА[illegible] ДАРЫГАР

Ыам ыйын 29 күнүнээҥи турутуная оройуон совхозтарыгар 1652 гектарга туорахтаах, 1938 гектарга сүөһү аһылыга буолар культуралар ыһылыннылар, 10 гектарга хортуоппуй олордулунна. Маптан нестерунэн, бу күнүнээҥинэн оройуонтан былаанныах бурдук 60 бырыһыана, сүөһү аһылыга буолар культуралар 62 бырыһыаннара ыһылынна уонна хортуоппуй 9 бырыһыана олордулунна.

Туорахтаах культуралары ыһыы Карл Маркс аатынан совхозка бүтэриллибит эбит буоллаҕына, «Чурапчы» совхозка 40 бырыһыан, «Мугудай» совхозка 43 бырыһыан, Эрилик Эристин аатынан совхозка 47 бырыһыан толорулуннулар. Маптан нестерунэн, бурдуту ыһыы тэтимэ баллэрдик бытаарда.

Оройуонтан андыны бултаһын көҥүллэнэр диэри саатар туорахтаах культураны ыһыыны бүтэриэххэ наада. Ол эрээри бу соруту толоруу уустуктардаах буолла.

Хортуоппуйу олорбуу Эрилик Эристин аатынан совхозка өссө да саҕалана илик. Кэнниҥ күнүнээҥи ордахтар үлэни атахтаан хойутаабын арда өссө атта.

СОРУДАХ ТОҺО ТОҺУННА

«Агропромтехснаб» сири оногоруунан дьарыктаар отдела 300 гектарга минеральнай уоҕурдуулары оройуон совхозтарыгар («Мыҥдаҕаайыттан» атыттарга) киллэриэхтээх эбит буоллаҕына. Субуруускай аатынан совхозка 600, «Чурапчы» совхозка 470 гектарга киллэрдэ. Маныаҥ үлэ тохтотуллуннэ. Совхозтар арендатордар бөҕөлөрэ киллэриэхтэрэ уонна уоҕурдуулуу киллэрии болдьохторо хойутатылыннылар диэн биричиинэлэри дуоһабардарыттан аккаастаммыттар. Ол эрээри бу үлэни совхозтар бэйэлэрэ дьарыктаммаппыт. Оттон отдел механизатордара 25 тракторларын уонна холбоонор техникаларын сайыннары үлэлэргэ аналлаан өрөмүүнүү ыытыллаллар.

М. БЕЛЫХ.

Сайылыктарга көҥүү дьаалатынан ыытылла[illegible]

Оройуон совхозтарын ыаннык фермалара быйыл 60 сайылыктарынан үллэстэхтэрэ. Фермалар коллективтэрэ сайыннары мөҥдөргө 5229 тонна үүтү государствоҕа туттарар соруктаахтар. Бу сылдааҕы туттарыллар үүт 56,2 бырыһыанынан тэҥнэйэр.

Биһиги корреспондеммыт сайылыктарга көҥүү тэрээһин үлэлэрин иитэриэҥиргэбитигэр совхозтар туһаанныах «специалистара маннык кэпсээтилэр.

Л. С. СИВЦЕВА, «Чурапчы» совхоз Сылаанаабы отделениетын зоотехника:

— Отделение ыанныыга түөрт сайылыкка көҥөн тахсыаҕа. Маннык быйыл Эмис Күөл саҥа сайылыга үлэтин саҕалыаҕа. Сайылыкка Д. П. Никифоров арендатордаах биэс сүссүүнүт 60 ынаҕы көҥүөхтэрэ. Оноуоха тиэхникэ электродойка таныллан бүтүө, үөт биэрэргэ аналлаах дизель туруорулунна. Ол эрээри сайылыкка осеменатор костубөкө былыргыйыы оҕуннан саптарыыга көмөр буоллулар.

Оттон уон биир ыанныыксыттаах Тамныыкы сайылыгыа билиҥги турутуная 8 ыанныыксыт тиийбэт. Бириэмэтигэр үлэһиттэр костоллөрө уустуктардаах буолла. Отделение бинир да сайылыктар үүтү сойутар оборудование суох. Ефремов ыыматын туттарга аналлаах быйыл бинир подвал хаһыллара былаанныанар. Сайылыктары барыларын муудунан хаатчыйыы ыыллыбата. Ол кэнниттэн Эмис Күөл уонна Тамныыкы сайылыктарга бириэдьиэрдэр буруйдарынан муус угуллубата. Маннык эбии Атыыр Баҕыгар уонна Тамныыкыга тиийэр суоллар оногоруллуо илистэр. Оноон сайыннары сезонтан соҕотуонналаммыт үүт аһыйыыта, буорту буолуута хаһаанныыларга да эбии куттаах. Уопсайынан, быйыл сайылыкка көҥүүгэ бэлэмнэнии уота-куоҕа суох, дьаалатынан ыытылынна. Ол биричиинэтинэн сайылыктаабын тэрээһин үлэлэригэр эпиэтэллэх үлэһиттэр бэйэ-бэйэҕэ сэлэннэһиилэрэ миэстэҕэ хонтуруол уонна ирдэбил молотуллуутэ буоллулар.

А. И. ТЕРЮТИНА, «Мугудай» совхоз диспетчерэнэй сулууспатын статистика:

— Совхоз 1196 ыанныык сүөһүтэ 12 сайылыкка көҕөрүллүөҕэ. Маннык барыта 67 ыанныыксыт үлэлиирэ биэлаанаар. Ыам ыйын 28 күнүнээҥи турутуная Чыаппара эрэ отделениетыгар иҥин сайылык үлэлээн бараннар бэлэмнэнна. Маралаабы отделениетын үс сайылыга билигин да толору бэлэмнэнэ илик. Маннык итэҕэс-быйаҕас албаҕа. Телой отделениета үс сайылытыыны көҥүөхтээх эрээри, хаһыс чыыһылаах көҥөрө эмиэ чуолкай биллибэт. Бу күнүнээҥи турутуная совхозка алта эрэ сайылыкка үлэһиттар олорор дьиэлэрэ толору өрөмүөннэнэ, электродойка таныллыбата.

Хаппа баҕарар буолаллар курдук, үлэһит илик тиийбэт. Үөрэхтээх барар оҕолору орто оскуолаҕа бүтэрэччилэр солбуйуохтара. Маны таһыынан ЛТО-лар үлэлиэхтэрэ.

ССКП райкомун III пленумун көрсө

Кылаабынайа— дьон өйө-санаата

Ас-уол программатын олохха киллэрии тыа хаһаайыстыбатын производстватыгар үлэлиир кас бириидэ салайаачыттан, специалистан араас оруттаах тэриллэр үлэни иккиэн сыллааҕыта аан бастаан бороҕоналаабыт рабочайдарбыт итии иэ оҥостөн эрэллэрэ, манна салгыы үлэлиир бөҕалаахтара юбилей үөрдэр. Константин Константинович Лыткин салайаччылаах бригаадэ совхоһу ыытта арааһай бэдэрээт дуоҕабарын түһэрсибита. Быйыл да оҕуруот аҥа нэһилиитиэ иэадьыйытын толуйар ыахтаах. Ол эрдэн огурсу, помидор олус хобуулаах ситэрэ, дьон остуолугар эрдэ тиэрдиллибэтэ биһигиҥ астыммыбат. Өссө быйыытын сатаан хаһаайыстыбаннай ньымаҥ 70-80 квадратнай метрдаах саас эрдэттэн сылытыллар теплицаны оҥостороо саанньыбыт. Онуу олохха киллардахха, оҕуруот аҥа бастакы үүнүүтүн муус устар эрдэтигэр—ыам ыйын саҥатыгар быһаа атыыса таһырыахха ол этэ. Оччоҕо бу салааттан дохуот киирэрэ ланна улаатыахтаах. Уонна, биллэн турар, бу олус ыарахан аҥылык дьон остуолугар эрдэ тиэрэ быһыахха улахан суоллаах.

К. К. Лыткин бригаадата оҕуруот аҥын үүнэ иэрэрэ сэргэ куурусса ыччатын алахтоохтук дьарыктаатар бөҕалаах. Быйыл саас Якутскай-дааҕы котел фабрикатыттан 1000 кэриэгэ чоппуусканы биирдиитин 35 тыс хаарчыга атыылаһан таһаарбыппыт. Итиннэ билиитин 700-са баар. Аны күүгүнгүттэн сарсыарда сылытыы маҥаайын иэҥүө атыыга таһаардарбыт диибит.

Былырыын отделение «Хатас» совхозтан 115 гектараамы орто ыйаһыннаах 30 сибиинньэни атыыласпыта. Ыйаһыныы хас биирдии килограммыгар 3 солк. 95 хаарчыны төлөөбүппүт. Сылы тумүгүттэхэ диэри үөрүүү ыыбыппыт. Итэ бастакы төрөөхтэн 23 сибиинньэ оҕотун ыалга, 37-ин Маралаайы отделениетыгар атыылаабыппыт. Иннэ гынан аҥардас Маралаайыттан 6 тыһ. тахса солкуобай киирбитэ. Билиитин 80-са сибиинньэлээхпит. Итиннэ 12-тэ—ийэ. Быйыл быыһыгар ыыстыбанан государствоҕа 8 тонна сибиинньэ этин туттарыахтаахпыт. Оҥу толорор ыах баар. Бу дьыалаан олохтоохтук дьарыктаатар буоллар, государственнай сакаанынан эҥэ мунуҥдаммакка, нэһилиитиэ эдэх сибиинньэ оҕотун, оҥу аҥын ыт-атыылыахха сөп этэ. Оттон ити үүнүү бастата суох кыалыыбыт. Ол иһин Толуос ферматтыттан чугас Ачыгыай Туруна диэн сэргэ санитальнай ферменын суоҕуттан дьөҕүс ферма туттарга быһаардыбыт. Сибиинньэни көрүүтэ-хараныта Владимир Васильевич Кузьмицкай диэн бэрэ сыраҕаан үлэлиир киһиэхэ биэрбиппит. Кинилэр ханнык үчүгэй үлэлиэхтэрин билиҥ. Бу хаһаайыстыбаны тэриллэ тайсарбыт оросуоппутун барытын сөбүлүүбүт.

Отделение ыанньыга үс бригаадаҕа сыһыарыллан, бу коллективтар тоҥсуньуттан бэттэх арааһай бэдэрээт ньымаҥнан үлэлээн эрэллэрин, ол сорох үчүгэй түмүктэри биэрбитин ахтыбаҕа хаалар сатаммат. Бригаадаларга тус-туспа сабыдыл уонна оттуурга аҥаан биирдии үрэх сыһыарылыкка. Биллэн турар, арааһа бу иэрүүгүн механизмын үчүгэйдик чочуйдубут диэн этэргэ эрдэ. Бу коллективтарга киирэн улаатыахтэрин сөптөөх дьон хөтөөмөхтэйдиллэрэ, дьулуһуллаллара эмиэ баар. Ол да иһин сорох бригаадаларбыт саставтара сиэ сүүмэрдэнэ илик. Балаһыанньа сорох ортуҥа итинник уустуктардааҕын да иһин үлэлэхтэрэ хаһаайыныы сыыһан олохтоҥуоттан, дьон аҕаар-суоттуур, кичиллиэр буолбута тута хараҕа бырааылаар. Сыл бастаҥы түөрт ыйыгар аҕыстыт сыл туһаанаах кампаниэбэр 15,3 аҕаҕ кампаниэбэр 16,3 тонналаах эдэх үүт ыаммыта. Төрүөх былырыыгыттааҕар арыый эрдэ ылылыыбыта итиннэ улахан сабыдыалы оҥорбөтө. Рабочай дьон аренда ис хоһоонун ойдоон, үүт туһа диэн туруулаах үлэлиир буолбутун, дьиэҥэр эдэҕэ быһаарда, Үүт-ас арыый эбиллибитэ ааҕардас итиннэ диэн саныыбын. Уонсай дьыала туһугар үлэһит эппиэтинэҥэ ланна үрдэтэ. Быйата, аренда урукку ортуҥар хонтуруол күүһүнэн үлэлии-хамсыы сылдьыбыт сорох рабочайдар ейдөрүн-санааларын уларытта диэн этэр ыыхтаныыбыт. Бу үтүө саҥалааһыны барыа дьаһаллаһыннан өйүөхтээхпит. Ол—биһиги бүгүҥги күннээх-бэнир саамай улахан соруктуут.

П. ПОПОВ.

«Мүгүдай» совхоз Чыаппаритаабы отделениетын управляющайа.

Тутуу маастара В. И. Илларионов СГУ инженерэй-техническай факультетын төрдүс курсуттан катэхтэн ситиһиилээхтик үөрэнэр. Кини Соловьев сельсоветыгар агитштаб начальнигынан талыллан үлэлиэҕиттэн дьон олорор сиринэн политическай-массабай үлэ биллэрдик сэргэхэнйдэ. Ол курдук, аҕыстыкка «Тэйэр», «Сардаҥа» уонна «Саһарҕа» агитэоналар ордук активнайдык үлэлээтилэр. Баларга нэһилиэнньэ интэриэһинэн көрөн араас дьаһаллар быдаанаахтык тэриллиилэр. Холобур, дьоҕус драматическай коллективтара, кыһыл мунньуктара көрүүлэр, быыстапкалар, күрэхтэһиилэр, о. д. а. көхтөөхтүк барыталаатылар. Сылларыы куоталаһыыга «Сардаҥа» зона бастаата.

Агитштаб Соловьевтааҕы Культура дьиэтигэр зоналар үлэлэрин көрдөрөр истиэнэ хаһыытыгар куоталаһыы эйгэтин үлэлэтэ, активистарга методическай көмөҥ быыстапкаахтыы оҥордо.

Виктор Иванович тустаах үлэтигэр даҕаны сирдэрбэт. Биллиэн Мырылаа эдэх сага тутуу ыытыллар. Ол курдук, маастар көрүүтүнэн-кэтиитиэн спортивнай саала, 20 автомашина киирэр гараһа, типиктэр, о. д. а. тутуллаллар.

Снимокка: В. И. Илларионов.

П. Окоспешников фотота.

КАДРЫ АНААН БЭЛЭМНИЭХХЭ

Орбйуонтга тыа хаһаайыстыбатын специалистарын үөрэтиэннэрин ордук Субуруусай аатынан совхоз (директор А. В. Ефремов) мөлтөхтүк дьарыктаатар. Биллиэн туруттан 6 бухгалтерыттан үһэ орто профессиональнай-техническай училищены бүтэрбиттэр, иккиэн пенсиэҕэ тахсар саастарын туолбут дьон, аналлаах үөрэхтээх экономистара суох, инженер-механиктар чиэйбэттэр, ветеринарнай специалистары, зоотехниктары аттан сиртэн көрдөһөллөр. Совхозка кадрдар кэлэ-бара туруулара үгүс. Оны адміністрация да, партком да уҥуоттоҕабаттара хомолтолоох. Биллиэн совхоз үрдүк үөрэхха сыччах үс специалиттаах, оттон орто үөрэх заведениелэрин [illegible] дуоҕабардаах дьоннуу [illegible]

[illegible] үөрэхтэрин боп[illegible]нан балачча быыстаахтык уонна кэс[illegible]эхтик «Мүгүдай» [illegible]хоз (директор С. И. [illegible]ергеев) салалтата дьарыктанар. Холобур, аастыт сылга ити совхозтан Благовещенскайга икки уол бухгалтер идэтигэр үөрэнэ барбыттара. 1950—1960 сс. орбйуон үгүс финансистара эр дьон этилэрэ эбэт. Уолаттар кэлин тоҕо киирбэт буолбуттара сөбүлэммат.

Орбйуон совхозтарыгар үлэлиир 48 бухгалтертан үрдүк үөрэхтээҕэ баараҕа-суоҕа иккиэйэхтэр, оттон дуоҕабардаһан үөрэнэччилэр бөҕиэлэр эр. Барыта 14 экономистан иккиэннэ үөрэхтээҕэ—4, үөрэнэ сылдьаччыта—7. Инженер-механиктар, инженер-электриктэр, тутуу инженердэрэ тиийбэттэр. Ол курдук кадрдары үөрэтиэннэрин суоллаах бэлэмнэнэр. Специалистар кэлэ-бара туруулара үгүстүк тахсар. Холобур, «Чыппычы» совхозка 1982 сыллаахха кэлбит 7 специалистан биллиэн совхозтан Е. Г. Макарова хаалла, 1984 сыллаахха 10 специалист кэлбиттэн сыччах түөрт баар, ол иһиттэн иккитэ оҕолоох олорор. 1987 сыллаахха кэлбит 6 специалистан иккиэрдэрэ барда. Субуруусай аатынан совхозка 1982 сыллаахха 8 специалист кэлбиттэн 2-тэ эрэ хаалла, 1984 сыллаахха кэлбит 5 специалистан биллиэн биирэ да суох. «Мүгүдай» совхозка 1987 сыллаахха кэлбит 5 специалистан биллиэн совхозтан ордон сылдьар.

Быйыл республикаҕа дойду иҥин куораттарын үрдүк үөрэҕин заведениелэриттэр 150 миэстэ кэлэр. Онно киирии экзаменнары туттарыы совхозтары уонна тыа хаһаайыстыбатыгар сыһыаннаах [illegible] дуоҕабардаах дьоҥҥа, [illegible]ннэрэ. Экзаменнары туттарыы от ыйыгар Якутскайга ыытыллар.

Ордук элбэх миэстэ «Хаһаайыстыбаннай салайыныы ырытыы уонна хонтуруоллаһыы, бухгалтерскай учуот» факультеттарыгар кэлэр. Благовещенскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын институтуттан 15, Иркутскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын институтуттан 10 миэстэ, «Экономика уонна агропромышленнай комплекс салааларын салайыы» факультеттарыгар Благовещенскайга — 15 Иркутскайга—10, инженер-механик идэтигэр —Благовещенскайга 10, Иркутскайга 15, инженер-электрик идэтигэр—Челябинскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын электрификациятын уонна механизациятын институтуттан 10, агрономнаах—Омскайга 10, Ленинградка 5, сылы иитиитин зоотехникам идэтигэр Тимирязевскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын академиятыгар бир миэстэ.

Итиннэ таһыгар республика иҥэгэр тыа хаһаайыстыбатын техникумнарыгар быйылгы үөрэх дьылыгар саҥа отделениелэр аһылларыллаллар. Якутскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын техникумугар: зоотехник-ветеринар идэтин биэрэр, орто сүүһэх салайар кадрдары бэлэмниир тыа хаһаайыстыбатын техникумугар: тыа хаһаайыстыбатын экономикатын диригэтэн үөрэтэр «Тэриллии уонна технология»; тыа хаһаайыстыбатын механизациятын уонна электрификациятын Олүөхүмэтээҕи техникумугар: экономика уонна агрономия төрүттэрин диригэтэн үөрэтэр «Тэриллии уонна технология» отделениелэра. Ити отделениелары бүтэрбиттэр отделениелар управляющайдарынан, бригаадьирдэринэн, арендатордарынан [illegible] тириитэ баайыллар, тыыннаах [illegible]техникум итии сэргэ техник-механик, техник-электрик, техник-теплотехник идэлэригэр үөрэнэччилэри ылар.

Биһиги совхозтарбыттар кэлин специалистары олохсуйан үлэлэтии ыаллыыбыт. Кинилэри кэтэллэрин кытары суоҕуллэнэстаан, уһаайба биэрэн дьиэ-уот тутталларын тэриллэр буоллар, бөҕэр олохсуйалларын даҕаны ситиһиэххэ сөп этэ. Онон олохтоох ыччаттары үөрэхтэ ыытар табыгастаах уонна судургу. Оны тэҥэ тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлиэхтэрин бөҕалаахтар. VII, VIII уонна IX кылаастары бүтэрбиттэр, Дириҥнээри агроколледжа киирэхтэрин эмиэ сөп.

Совхозтар партиэмнэрэ, кадра отделлара дьоҥҥа аах ыччаттары үөрэхха ыытыыга болҕомтолоруох кэриэс. Тыа хаһаайыстыбатын специалистара буолуохтарын бөлөлаахтар совхозтары, ОАПХ тэриллэрин кытта дуоҕабардаһаллара наада.

Ф. ТИМОФЕЕВ,
ОАПХ кадрга отделын инспектора.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТИИЛЭР

Хаһыат бу дьыл ыам ыйын 18 күнүнээҕи нүөмэригэр «Бүрүчүөкэ үөрдүбэт» диэн табыллыбыт М. Каженкина суруга бачаэттэммитэ уонна дьаһал ылыыга ыытыллыыбыта. Онуоха олох-дьаһах комбинатын директора таб. С. Р. ЕВГРАФОВА редакциҥа маннык эппиэти киллэрдэ:

«Сурукка ыйыллар чахчылар сүрүннүэн баалларын. Ардыгар нэһилиэнньэни итиннэ хаачыстыбата суох хааччыйыылар таһаарыллаллар. Ыам ыйын 19 күнүгэр администрация уонна партийнай тэриллэ холбоһуктаах мунньахтарыгар ити сурукка дьүүллэһиигэ ыытыллыны ылбыттар. Туһаанаах этиилэри оҥордулар, иннинэ парикмахердары кытта үлэни туһсарарга, үлэни сөпсөхтүк аттаран туруорарга, эппиэтинэстээх буолуну ирдиэргэ этиилэр. Нэһилиэнньэни хааччыйыы туругун туһсаралларыгар парикмахердарга сорук туруорулунна».

✦ *Оскуола реформатын—олохха!* ✦

Киэр хайыһааччы суох буолуоҕа

Тоҕоостоох торут ыл, поэт эппитинэн, [illegible] дүк биирдүн, сүрэҕэ[illegible] сорҕуҥэтэр, ойуоҕанааны өрүкүтэр, сайыннарар. Онон киэн тылы кыра эрдэҕиттэн баһылыыра, этиҥэр-хаамыыр иэдэйиэрэ ураты суолталаах. Оттон киэн эҕэлэ дагатын, суматын норуотун ис дуйбатын, киэн культуратын, историятын биһиги бэлэх буоллахха ойдуур уустук.

Итиннэ сэнээнэ сэлэйтэрэн, Дириҥнээри дьаһыла-сад үлэйиттэрэ оҕо тоҕоостоох норуотун, киэн тылын туһунан кыра эрдэхтэриттэн билэллэригэр улахан болҕомтону ууралларын. Интэриэччилэр кэпсэтэр тылы сайыннарар занятиеларгa сахалыы чабырҕахтары, ис хоһоонноруну, норуот матыыбытын ырыаларын, ойуокуйы хото үөрэтэллэр. Быйыл ыйын «Обугэлэрбит утастарынан» диэн тематическай биэчэр ыытылынна. Онно барыы интэриэччилэри сэргэ төрөппүттэр эмиэ активнай кыттыыны ылыллар. Кинилэр күүстэриниэн сахалыы национальнай таҥастар, саха балаҕанын ис кистүүтүн, сахалыы ийэтхомуос, саха оонньуурдарын быыстапкалара тэриллиилэр.

Орто группа интиллаэччилэригэр 67 саастаах үлэ ветерана Марыа Николаевна Винокурова Таа бырыйчаан эмээхсин буолан быыстыгар лэппиэскэ хаһыыллах киирэн таабырын араанын таайтарда. Былыргы саха ойоорун оонньууларын тэриллэн үөрэ-көтүтэ. Үрдүкү группа интиллаэччилэра төрөппүттэриэн саха народнай остуоруйатын—«Таал-Таал эмээхсин» инсценировкалаан туруордулар. Бэс саастаах Ася Андреева обуоҥай тылын этэ, сорохтор чабырҕахтаатылар, ис хоһоонноруун кэпсэттилэр. Бэлэмнэнии группа оҕолоро норуот матыыбытын ырыалары, тойугу толорбуттар, чабырҕахтаатылар, ис хоһоонноруун эйгэни этиилэр. Саха сирин айылҕатын, нотеруун-сүүрүүрүн ойуулаан-бичиктэн кэпсэтиллэр. Надьюлэ ыытыларынан сибэскэтэн, эйгэх ис хоһоонноро, ВО былыргы саха оонньуулара, норуот матыыбыгар ырыалар хомуллуннулар.

Надьюлэни ыытыы дьаһыла-садка утумнаахтык ыыстыллар үлэни чочуйтуутэ тэҥнэх. Норуот саҥыт историятын, культуратын, тылын үөрэтиитэ детсадтар коллективтара үлэлиэхтэрэ эйгэх. Ити курдук, бары коллективтар мунньаҥ-оҥорон иһэллэрэ, онуоҕа туһаныы опытын баһылаан, атыттарга тарҕатан иһэллэрэ буоллар бу үлэ хамсыа этэ. Биллиэн республикаҕа иккиэн тылы тэҥнэтэн сайыннарыы туһунан эйгэх кэпсэтиллэр, онуоҕа олохтуур суоллары тобула сатыыллар. Бу кэмнэ орбйуон оскуолалара детсадтара үөрэтии программатын чочуйдуу, опыты тарҕатыы туһунан эмиэ кэпсэтиллэрэ наада.

Биллиэн обуоҥайдаабат, чабырҕаҥы билбит, норуот матыыбыгар ырыалары, тойугу, дэгэрэҥи толорбот ыччат үгүс. Ол иннилэр да буруйдара буолбатах. Онуоҥ кыра саҺыттан итиннэхэ уһуйдахха төрөөбүт эйгэтиттэн киэр хайыһаччы баар буолуон табыллыыбат.

М. НИКИТИНА,
Дириҥнээри дьаһыла-сад методиста.

◆ *Хаачыстыба—түргэтэтии төһүүтэ* ◆

ИЛИИГЭ ТУППУТ СҮТЭР

Ыыстык сүүтэ ыйын түмүгүнэн үүтү валовой ыаһын графига 78,3 бырыһыан, үүтү государствоҕа туттарыы сорудаҕа 109,6 бырыһыан толорулларын ыһаллар. Бу кэмнэ 387 ынах сүөһү, 55 сылгы туһата суох өлүү государствоҕа үүт 57,3 бырыһыана эрэ бастаны суорттааҕынан туттарылынна.

Сыл түөрт ыйыгар үүккэ государство саҕааһын «Мыҥдаҕаайы» совхоз, Чакыр, Килэгэй, Төлөй отделениелара толордулар. Оройуон үрдүнэн бу кэмнэ государствоҕа туттарбыт үүнүүт 61,5 бырыһыана бастакы суорттааҕынан сыаналаллар. Совхозтар үүт хаачыстыбатын намыһаҕын түмүгэр 233522 тыс. солк. ол иһигэр Карл Маркс — 29924 солк., Субуруускай —20332 солк., Эрилик Эристин—107609 солк., «Чуралчы»—36813 солк., «Мыҥдаҕаайы» — 16181 солк., «Мугудай»—21663 солк., ситэ аахсыбатылар. Государствоҕа 1679 тонна туттарыллыбыттан сойутуллубута 648,5 тонна (38,6 бырыһыана). Маҥтан көстөрүнэн, үүтү сойутуу совхозтарга быстар мөлтөх. Ол да иһин, холобур, Эрилик Эристиин аатынан совхозка сыл саҕаланыаҕыттан туттарыллыбыт үүт 29,9 эрэ бырыһыана бастакы суорттааҕынан сыаналанна. Биэтигин үүт хайа да совхозка сойутуллубат, ыам ыйыттан саҕалаан бородуукуйа аһыйыыта, буорту буолуута эрдэтэ.

Совхозтарга баар заводской сойутаччылары өремүөннэрэ үлэлэтиллэр, сайылыктарга Ефремов ньыматынан үүтү сойутар бороскуей бадыбааллары оноруоруллар. ОАПХ советын уураахынан «Агропромтехснаб» (А. А. Шадрин) сорудахтаммыта. Ол эрдэҥ хамсатыылаах дьаһал ыытылла илик.

Ыыайан сойуллат буоламмыт сайыҥы ыйдарга үүтү күүнгэ үстэ эт-үүт комбинатын тутар пуунутар таһарга күһэллэбит. Маныаха автотранспорт эрдэхтик толоруу норууската суох сүүрүүтэ, уматык-оҕуруох матырыйаалларын хорбом нооруун таһаарыллаллар. Оттон эт-үүт комбинатын үлэһиттэрэ үүтү күүнгэ үстэ тутар буоланнар, сайыҥны ыйдарга күннэҕи үлэлэрэ 16—16 чааска тиийэр.

Туттарыллар үүт хаачыстыбата эт-үүт комбинатыгар оногуллар бородуукуйа хаачыстыбатыгар эмиэ охсор.

Сайыҥны ыйдарга быйыл 5229 тонна үүт, эбэтэр сыллааҥы былаан 56,2 бырыһыана, туттарыллыахтаах. Ону буорту оногобокко кэмигэр астаан иһэн сыалтан 2 үүт завода, 7 арыы сыаҕа, 3 сэпэрээтэрдэнэр пуун үлэлиэхтэрэ.

Субан сүөһүү бостуунтарга туттарыы сүрүннэн тумуктэнэр. Ыанныыны быйыл 60 сайылыгынан сайылатар былаанныахтыт. Сайылыктарга көчүү бэс ыйын 1 күнүттэн саҕалаан ый бастакы декадатыгар түмүктэниэҕэ. Ол эрдэҥ совхозтар сайылыктары, сүөсүһүттэр олорор дьиэлэрин өремүеннэһиннэ анал бригэдэлэри үлэлэтиини мөлтөхтүк тэрийдилэр. Бу күннэрэ сайылыктары өремүеннэрэ биинэ шефтээх тэриллэр көмөлөрө хайаан да наада буолла.

Сайылыкка көчүү сүүсүһүттэр бырааһыныыктарын курдук тэриллиэхтээх. Ити күннэрэ культура, эргиэн үлэһиттэрэ сүөсүһүттэр сыныаланнарын тэрийиҥэ активнай кыттыыны ылыахтаахтар.

«Агропромтехснаб» сайыҥны сезонҥа фермаларга аварийнай дизелэрин, сэпэрээтэрдэрин, носуостарын, ванналарын, флягаларын тиэрдэрэ наада.

Күбүэгүү кэмнэ сиэтэргэ анаан сайылыктар тастарыгар 30—50 тонна түргэнник ситэр сиилэһи угуу, мэччирэг кэмнэр туттарга куох маассаны үүнэрэллэхэ уонна турнепсы ыһыахха наада. Сайылыкка тахсыыга эбии аһылык бары көрүнэриэн ыаннык уонна ньирэй фермаларын толоруу хааччыйар сорук турар. Маныаха лабыктаны уонна уу отун эмиэ туһаныахха наада. Ыаннык фермалар бостуунтарыгар опытчаах үлэһиттэри сүүмэрдэн туруоруу эбээт быһаарыаҕа. Мэччирэгэ таба туһаныы, ыаммыт үүтү буорту оногобокко государствоҕа туттарыы сыллааҥы государственнай соруктары толоруута сүрүн төһүүнэн буолуоҕа.

М. КИРИЛЛИН,
ОАПХ соҕотуоҥкаҕа уонна бородуукуйа хаачыстыбатыгар государственнай инспектора.

ПЕНСИОНЕРДАР ДЬИЭ ТУТАЛЛАР

Ветеринарнай станция базаатын ханатыыга, үлэлиир үсүлүөбүйэтин туһарыыга кэлин икки сылга балачча үлэ ыытылынна. Былырыын маҥна түөрт автомашина киирэр гараһа саҕаламмыта, эргэрэн сиргэ тимирбит көтөльнай үрдэ көтүрүллэн саҥа маҥыаан үрдэтиллибитэ, КВ обоҕо саҥа КТ-500 обоҕунан солбуллубута.

Быйыл сиэс станция лабораториятын дьиэтин кэҥэтэр үлэ саҕаламмыта. С. Ф. Собакин салаатаччылаах биэс киһилээх бригэҕэ дьиэ кэтэдийүн саҥа маҥыаан тутан дьиэдэтта. Маннык төһүү үлэһиттэриэн педагогическай үлэ ветерана В. В. Илларионов, С. С. Корнин, С. С. Захаров курдук пенсионердар буолаллар. Киниилэр бэрэбиэнэ таһаарыыта нолоҕэр ыраахы туһанан үлэлэн биллэрдик кудумсуттулар.

Бу күннэргэ лаборатория үлэһиттэрэ саҥа дьиэни хаһаанаахылаах-ыыҥа субуотуннуустары ыыталлар. Лаборатория дьиэтэ аны күүн балаҕан ыйыгар үлэҕэ киллэриллиэҕэ.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимокка: туталчылар (уҥаттан) В. В. Илларионов, С. С. Корнин уонна С. Ф. Собакин үлэ кэмнэрэ; С. С. Захаров ыраанынан бэрэбинэни нотохтороо.

Автор фотота.

◆ *Саҥаны, бастыҥы—сир ахсын!* ◆

МАНЫ ОТ ҮЛЭТИГЭР ТУҺАНЫАХХА

Соторутаабыта биһиги, Саха сирэйдэрэ бэҥнэ буолан, Фрунзе куораттан чугас «Победа», «Жениж» совхозтарга баран ПЛЛ-Ф-1,6 диэн пресс-подборщиктэри уларытан оногобуттарын көрөн каллибит. Агрегат, бастатан туран, оттоммут оту уһаппакка, тута хотоҥҥо тиэйэн ааллан кэбиһэргэ улахан туһалаах эбит. Ону таһынан үлэһит ыаллыы саҕыйатар (биһиэхэ баайыллыбыт тоҥтары тиэйэргэ үстэн-түөртэн итэҕэйэ суох киһи үлэлиир) ыаҕы биэрэр. Урукку курдук маҥаа алдьаммата, тохтообото эмиэ маннык агрегат ордуҥнан буолуон сөп. Аатт ммыт [illegible] үлэһиттэрэ уларыйан оногобуттар, агрегаттарын туһатын оногобуттар, байаалыы үлэлиэгэр инник сыл устата туһаммыттар. Маны Фрунзе куоратын үс киһи кэлэн кооператка тэриэ сылдьаллар. Киниилэр үгүс пресс-подборщиктары уларытан, туһэтэн совхозтарга атыылыы быыланнахтэр.

Агрегакка туох уларыйыылар баалларый? ПЛЛ-Ф-1,6 пресс-подборщик боробулуохаҥын эбэтэр быанан оту баайар аппаратын ылан быраҕан кэбиспиттэр уонна түөрт мунньук цилиндри уһатаннар, инник сиргэ тоҥууланнар 3 метр үгдүнэ ыган таһаарбыттар. Маныаха 45 кубическай метрдээх тэлиэгэлэр чиҥээбит оту сүөкэн, тиэйэн кэлэр эбит. Талиэгэ (прицеп) туоллаҕына трактору оту ферма таһыгар ааҕан сүөкүү. Ардах суох буоллаҕына биир хоннорон баран кэбиһаллар. Биһиги ааптутун аҥаллаат, тута кэбиһэн ааһыахтыбыт сөп. Киниилэр, отторо хойуу буолан, тиэйэн аҕалан баран куурдарга күннэлэлэр эбит. Бу совхозтарга гектартан 35—60 центнер ыныы оту ылаллар. Ферма таһыгар кэннэлээбит оттору көрдоххо, күөҕэ, снопнэйэ сүрдэх. Кини кэрэхсиирэ диэн биир даҕаны сэбирдэҕэ, салаата түспэтэх. Сүөһүгэ дьиҥнэх ингэмтэлээх аһылык маннык буолар. Ыаннык сыттартан ыйыталаһан билбиппит, 1 ынахтан ортотунан 3 тыс. кг үүтү ылаллар эбит.

Агрегаппытыгар төпүөбүн. Уларытан оногуллубут пресс-подборщик оногуута судургутуйан даҕаны, бодотуннантаҕатынан даҕаны ураты ылаах. Маны биһиги бурдуҥу үүнэрэр совхозтарбыт туһаныахтарын сөп. Биһиги, дьиҥэр, оттоммут оппутун кыалларбыт — сахсарыгар буолан уонна тиэ[illegible] техникабыт тиэ[illegible] —тута тиэйбэт [illegible] Билигин саҥа [illegible] гиэны туһанар [illegible] быдан [illegible] сөп.

Мин саҥа совхозтар а[illegible]йар аппара[illegible] буолбут [illegible] эдэбэх. Олор[illegible] туһаҕа таһаарыахха[illegible]ҥи усулуобуйабытыгар тиэйэр үлэтэ ыарахаттары үөскэтиэн сөп. Биир транторга икки анал оногуулаах прицеп наада. Биирдэрэ туоллуор диэри инникиҥэ сүөкэнэн кэлиэхтээх. Фрунзе совхозтарыгар оттуур сирдэрэ чугас буолан инник 45 кубическай метр кэмэ-дээх тэлиэгэни туһаналлар.

От үлэтэ саҕаланара чугаһаата. Ким маннык агрегаты оногуоҥ баҕалаахха «Агротехснаб» холбоҕук комолоҕуоҥ сөп. Совхозтар бэйэлэрин да күүстэриэн оногуоҥ кыахтаахтар.

Н. КАЖЕНКИН,
«Агротехснаб» холбоҕук саҥа техника инженера.

Хаһаайыннааһын механизма

БАСТАКЫ ТҮМУКТЭР

Нэһилиэнньэни олох-дьаһах өнөтүнэн хааччыйар производственнай комбинат хаһаайыстыбаннай ахсаанҥа киирэн үлэлэбитэ бэһис ыйа. Онон кини туох-ханнык көдьүүһү биэрбитин, үлэҕэ туох сыыһа-аҥас таһаарыллыбытын, үлэни тэрийин бу прогрессивнай ньыматын салгыы сайыннарыы туһунан кэпсэтэргэ уолдьаста.

Тэрилтэни ыллыҥ да хаһаайыннааһын саҥа [illegible] *Баастыы* рабочай [illegible] аттестация[illegible] оборудованиелар оногон таһаарар кыамталарын быһаарыы, о.д.а. үлэлэр ыытыллыбыттара. Ол эрдэҥ, саамай кыаабынай, рабочайдар олохсуйан хаалбыт психологиларын уларыта туттуу, кириэдиэни экономическай билиннэн сэбилэһии буолбута. Онуоха сүүрүн төһүүнэн экономическай үөрэҕи аттыахха сөп. Кини үлэтигэр специалистар, салаатаччылар барыта кыттыбыттара, үөрэх олохо, бэйэ үлэтигэр ордук чугас буолбута заннтиеларга интэриэһи күүһүрдүбүтэ.

Комбинат билигин 21 сүүрүн үлэ көрүҥүн толорор. Хас биирдии көрүҥүнэн аахтахха, 250-чаҕа тиийэр. Олору барыта 29 хаһаайыстыбаннай ахсаанҥа киирбит сыахтар толороллор. Киниилэр оросуоттара, дохуоттара барыта хас биирдии ыстатыйаларынан бухгалтериҥҥа түмүллэн иһэр.

Сыл бастаны кварталын **түмүгүнэн комбинат** үрдүнэн 5,6 тыс. солк. барыстаах таҕыстыбыт. Ол эрдэҥ хас биирдии сыах барыстаахтын үлэлээтэ диэр кыахпыт суох. Холобур, инстанэр сыах, телевизоры, олохчо-дьаһахха туһаныллар техниканы өремүөннэччилэр, уһанар сыах, транспорт өнөтүн оногоччулар кварталы ночоотторуу түмүктэтиллэр. Итиннэ көрдөхчө, сүрүннэн, кооперация быһыытынан оногуллар өнөлөр оросуоттарын саҥаттар. Ол да иһин итиннэ өнөлөрү Якутскайга аналлаах холбоуктар кооперация быһыытынан толороллор. Ночоот үөскүүр бириҥнэтиини өнөнү оногуу иһин таһаарыллыбыт ночоот ситэ төлөммөтө буолар. Оттон атах таҥаһын оногоччулар, дьиэни тутаччылар, сувениртан сыах, парикмахердар барыстаахтык үлэлэһиннэ ыллыгар киирдилэр. Ордук төбөлөөн сыахтардаҕы Оно дьиэлэрин аатыахха сөп.

Хаһаайыстыбаннай ахсаанҥа киирбит рабочайдары ордук аҕаан-суоттаан үлэлэһиннэ ковуулаабытын сэргэ киниилэр үлэҕэ аймыылаах сыныаннарын уһуннарда. Эбэх саҥа формалар, сонун өнөлөр оногуллар буоллулар. Холобур, дуогабарынан форма киллэриллиэ. Сыланнан атах сыах иҥи формаҕа киирэн үлэлиллэр. Киниилэр үлэлэрин сүрүн ис хоһоонно хамнастара былаанны тас өрүүнэн оногбут бородуукуйаларыттан кэлиэ буолар. Тэрилтэ рабочайга былаан тиэрдэр, инник оту толоруохтаах, аҥара барыытыгар хамнаһы аахсар. Ол оҥуутар тэрилтэттэн хамнас ылбаттар. Никитиннээх билигин кэһилиэннэ-ньы көрийэ сылдьан саҥаны ылаллар. Уһанар сыах оногон таһаарыыта эмиэ лаппа үгдаэтэ, оногуук хаачыстыбата түбүстэ. Бэргэһэни, атах таҥаһын тигиигэ дьөҕүрдаахтар маннык дуогабарга киирэн үлэлиэхтэрин сөп.

Хаһаайыннааһын саҥа форматыгар киириҥ үлэ тэрээһинин туһсарары, атыылыы идеэлэри баһылаһыҥҥа дьулууру эмиэ үөскэтэр. Рабочайдар хамнастара төбөҥү оногбуттарынан төлөнөр, онно ороскуот эмиэ тыктарылан көрдөрүллэр буолан олбөҕи үлэлиргэ, сырьеҥ, матырыйаалы кэдьүүстээхтик туһанарга дьулуһаллар. Саҥа оборудованиены буоларга интэриэс улаатта. Ол курдук, инстанньоҥнэр иҥи сменаҥа үлэлэһиннэ: киирдилэр, атах таҥаһын оногоччуларга оҥу тиэтэр массыына буолуоҕа сыахтары кэҥэтии, үлэлиир усулуобуйаны туһ сарыы кэлэҥнии ыытылар.

Комбинат сыл аҥарын кэриҥэ кэм устата хаһаайыстыбаннай ахсаан бастакы модельэҕэ үлэлээбитин түмүктэра ыыппыктар. Саҥаны олохтоохтуҥа ыарахаттар, итиэрэта, да суох буолбатахтар. Бастатан туран, расчетнай счекка үс аччаабыт хамнаһы төлөөһүгэ уонна матырыйаалынан хаачыллыыта ыарахаттары үөскэтэ. Матырыйаал суох буолуута саҥаны ылыыны хаар ахтыы оттон ол барыс киириитин сарбыйар. Онон кини ортотор ночоотторо саалаалары аччатар эбэтэр барыстаахтык үлэлиэ ыллыкка киллэрэр, барыстаах саалаалары салгыы сайыннарар сорук турар.

Производственнай комбинат барыы үлэһиттэрэ хаһаайыстыбаннай ахсаанҥа киирэн үлэлэһиннэ уоруйахтэриттэн соптоох түмүктэри оногуохтара уонна аҕаан иһэр сылы барыстаахтык түмүктүүрү бойыттан туһулуктааны барытын оногоро сатыахтара диэн эрэнэбит баҕарыллар.

М. ТОЛСТОУХОВА,
комбинат экономиста.

Сиэр-майгы тематыгар

КИМТЭН ХОЛОБУР ЫЛАБЫТ?

Истэр тухары оҕо буруйу оҥоруута эйбэтэ диэн буолар. Кинилэр общественнай үлэҕэ кыттыбаттарын, үөрэхтээ кыһалҕаттарын, бэл ыраастаныларын айдаана. Биһиги оскуолабытыгар буолар үтүө мунньахтар эмиэ итинник ананаллар. Оттон итэ—оҕолор дьиссиплинэни кэһиилэрин, общественнай сиэри-майгыны тутуспат буолуулларын — төрүөтэ туохханый? Аралаһа, эйбэх буолуо. Мин биир суолта тохтуохпун баҕарабын.

Оҕо ыччатыгар кинини тулалыыр улахан дьон сабыдыалларга олус улахан. Оттон кинилэртэн сорохторо ханиан холобуру биэрэллэрий?

Бастакытынан, дьэ кэргэн. Оҕо маннык үтүө үөрүнэр, ойун-тойун тутуор диэри маннык иитиллэр. Онон төрөппүттэр туох холобурдара, кинилэр майгыларэ- сигилилэрэ, буолар быһыыта-майгыта сыһыаннара, оҕо ойо-саныата, майгыта-сигилитэ сайдыанна быйааралларын. Оттон эрдэҕэ суох төрөппүттэр оҕолоро эмиэ бурдук оҥоруулуу, дьиссиплинаалаах, бэрэбэтэй кэпсээниэ, онуоҕа ыраата барбакка, бүтэйдик, атын оҕолор кучуйбуттара буолуо диллэр. Мин саныабар, төрөппүт оҕотун ахардастыы нэмүскэлэккэ, эпизатаһын кинээхэ байэтигэр сүгэтиэҥин саада. Кини бу буруйа оҥоһуллубута нуҺаанын, хайа баҕарар тутаатта ыйытык кинитэн түс байэхтэтэн турар ойдотуохтаах.

Биһиги, оҕолор, эрдэҕэр истэбит улахан дьон «Оҥу-маны тэрилиннэр» эйбэтэр «Ити туох солуулаҕын тэрийдилэр. Оннооҕор баран ыллыаҥ дуо?» — диэн диэн атын дьон үлэлэрин аахайбат, общественнай дьыаллары улаханнаа уурбат тыллаарын. Холобур, Улуу Кыайыы 44 сылга туолуутун ыарсо Хоптоҕо Культуратын дьиэтигэр биэчэргэ сэрии ветераннарын ыытарбыттара. Оҥу быйа сыммаҥы, кулуунна бэл 70-80 саастаах кырдьаҕастар кэлбиттэрэ. Оттон итинэ-линиэлэтэн баара-суоҕа 11 киһи кэлбит эбэ. Диэн ортотугар итэҕ ойдоҕуна, суобастыын кэпсэтии диэн баарын туһунан учууталларбыт эйбэхтэ этэллэр. Оттон дьиэ олоххо ол мэдьи ыстэр буолбатах эбит. Итинник сыһыан оҕолорго эмиэ баралларын. Ол да ааҕыы буолуо, сорохтор оскуолаҕа комсомольскай, пионерскай тэриллэлэр ыытар үлэлэрин аанньа ахтыбаттар.

Биһиги да боҕуоланнитэр бастыҥ үлэлээх, үтүө дьон суох буолбатахтар. Ол эрдэҕэр үчүгэй—сэмэй диллэрэ кырдьык. Оттон түктэри кэстүү кэҥэ хараҕар ордук быраҕыллыыта, ол аата оҕоҕо ордук тиэйиллиэ диэн саныыбын.

Оля САРГЫДАЕВА.

Дирин орто оскуолатын VIII кылааһын үөрэнээччитэ.

УОРУЙАХ ОҔОЛОР

БЫЫЛ ороҕуонтан кулуунаннаах уонна уоруу албах. Уоруу уэсэ сонуоннай саастарын ситэ илик оҕолоруттан оҥоһуллубута дьиксиннэрэр.

Олунньу 11 күнүгэр 23 чаас саҥа Мырылаҕа 13 №-дээх СПТУ үөрэнээччилэрэ Бахчаев Егор, Тоскин Алексей арыгыга холуочуйан баран оскуола мастерскойугар кирэн одеколон ньиттэр уонна туугу эмиэ «эбиэзэр» көрдүү сылдьан, «Протон» магнитофон баарын булан, уоран илдьэ барбыттар. Кинилэр бу дьайыылара РСФСР ХК-н 144 ыст. 2 ч. квалификациялаах дьыала оҥоһуллуна уонна общественность дьүүлүгэр бэриллиэ.

Эмиэ итэ күн Чурапчы сэлиэнньэтигэр Якутскайдааҥы художественнай училище үөрэнээччитэ 20 саастаах Дарамаева Галина холуочуйан баран кулуун раздевалкатыттан кырса бэртэхэйдик үөрэн училищеҕа дьүүлэтиллиэхтэрэ бэриллиэ.

Кулун тутар 14 күнүгэр Алексей кытта кулууттан «Романтика» магнитофону уорбута билиннэ. Кини дьайыыта РСФСР ХК-н 14 ыст. 3 ч.; 89 ыст. 3 ч. квалификациялаах сонуоннай саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын көрөр комиссияҕа бэриллиэ. Петя былырыын күнүн эмиэ уоран дьүүлэнэ турардаах. Бу сыыһа баҕас сэптээх түмүгү оҥоһуннарыка таһыллар.

Уопсайынан, Чурапчы орто оскуолатын үөрэнээччилэрин ортолоруттан быйыл уоруу ордук албэхтик таһаарылынна. Ол курдук, VIII кылаас үөрэнээччилэрэ Сивцев Павел уонна Аммосов Вася 1988 сыл күнүн кулууттан бөҕүн колонканы уорбуттара. Кинилэр, саастарын ситэ илик буоллаллар, оскуола дьүүлүгэр бэриллибиттэрэ. Эмиэ итинник быһаарыллан хаалларыллар: цал дьиэтэтэн магнитофон уорбут VI кылаас үөрэнээччитэ Ноговицын Юрий, мотоцикл чаабын уорбут VIII кылаас үөрэнээччилэрэ Посельскай Гоша, Лыткин Петя уонна Смирнов Петя.

Интернат-оскуола IX кылааһын үөрэнээччита Старостин Ваня Пэрибэй Маай түүн мотоцикл чаастарын уоран баран, дьайыыта кыратыйан, эмиэ оскуола көрүүтүгэр бэриллиэ.

Оҥоҕо быйа эрэ итинник көрүнэр, ымсыы, албыннуоҕай ой-санаа олохсуйан эрэрин, оҕо үөрэнэр оскуолатын, төрөппүттэрин чаҕыйа, сиргэ-буорга тэбиэтэ, тиийэрин «характера уларыйар саайыгар сылдьарыгар» быһаара сатаччылар улаханнык сыыһаллар. Мин следователлиэн үлэлээбитим тухары ороҕо бурдук [illegible] ыгыллыбыт [illegible] ньиэйэн оҕотун буруйдаабат төрөппүтү көрсө илиитин. Тоттоҕутун, атын ханиан эмэ оҕо куваҕынык, хайа оҕо нуҺаанын оҥоҕорго ыччуйбут буолуохтааҕын, кини оҕото туох үчүгэйдээҕин ырытыы буолаччы. Ол, ессо, оҕо иэтэн олордоҕуна. Төрөппүт, төбө да оҕотун көмүскэлэр нэстээҕин ыйын, кэлтэйдин көмүскэйин туох да үчүгэйтэ тиэрдибэтин ойдуох тустаах. Төрөппүттэр, учууталлар оҕо туохтан буруйу оҥорор балаһыанньаҕа тиийбитин, иитии процессыгар тугу сыыспыттарын үөрэтэн короллоро, сүбэнэн көмөрөр дьаһаллары ылаллара наада.

Хаһыгын да иһин ыччат эт-хаан, ой-санаа, сиэр-майгы ортунан хайдах кэҥи буоларын туһугар эпизэтиэхэ общество иннигэр бастакы уочарат учууталлар [illegible] сүгэллэр. [illegible] Нууччалар, [illegible] —оҥу ыйыаҥ [illegible] —оҥу ыйыаҥ [illegible] эмиэхтэр.

В. ФИЛАТОВ,
ИДьО старшай следователэ.

● Спорт ● Спорт ● Спорт ●

Дьарыктаныахха, сайыннарыахха

Гирвой спорт ороҕуоннааҕы федерациятын чилиэнэ буолан туран, бу бэртээхэй көрүүгү салгыы сайыннарыы туһугар саалаарбын үлэлэтиэхпин баҕарабын.

Ороҕуонта гирэны аллыыта ыытыллар сайыгны уонна кыһалгы күрэхтэһиилэри сэргэ квалификационнай көрсүүлүүлэри ыытан, спортсменнар разряд ааҕыллыахтарын толороллорун көҥүлүөххэ. Ол боротокуолун тута оҥорон, разряды биэриини эйбэтиэххэ. Күрэхтэһиигэ кыттааччы ахсаана, эйбэтэр сылаатан күрэхтэһиини 24 кг ыйаһыыныах гирэнан ыытыахха. Бу инвентары нэйилиэньээ кэҥэтик атыылыырытар эргиэн үөһэттэриигэр сайаапката оҥоруохха.

Гирвой спорт кинээхэ эргиччи туһалаах бэртээхэй көрүү. Кини дьарыктаныаччыттан улахан дьэнэн-уоту эрэйбэтиэн. Сыл хайа баҕарар кэмигэр арааллаах табыгастааҕынан, атын көрүү-кэртэн уратылаах. Бу көрүүгүнэн дьарыктаныан баҕалаахтарга маннык сүбэлэри биэриэх этим.

Дьарыктаныыны чэпчэки гирэттан саҕалыыр ордук. Ол техниканы чөчүйарга, эт-хааны, сүрэҕи нөҕөрүүскэҕэ үөрэтэргэ үчүгэй. Дьарык иннинэ эт-хааны уоскэй арчийин хайаан да наада. Былчыгнар сылыйбыттарын эрэ кэҥэ гирэнан уулаппыахтаах. Холобур, ый курдук саар 16 кг уонна 24 кг гирэлэри хардары-таары дьарыктаныахха сөп. Дьэ ол кэнниттэн 24 кг, 32 кг гирэлэргэ көҥүөххэ. Дьарык ис хоһоонун улаатыа гуруута наада. Холобур, оҥор күн—«рывок», иккис күн—«толчок», үүс күн иккэ көрүүгү холбоон дьарыктаныахха. Гирэнан дьарыктаныыны кэтта сүүрүү, хайыһардааһын, волейбол, баскетбол, футбол дьүөрэлэһиэхтэрин наада.

Бэйэ дьарыктанан да ситиһиилэниэххэ сөп. Онуоха түмүктэргэтин маннык даанньайдарынан бэрэбиэркэлээн.

Таблицаҕа бастакы колонка—спортсмен ыйаһына, иккис колонка—спорт маастарын, үүс колонка—маастарга кандидат, төрдүс колонка—бастакы разряд, бэһис—иккис разряд, алтыс колонка—үүс разряд нуормалара. «рывок»—«Р», «толчок»—«Т». Спорт маастарын уонна маастарга кандидат нуормаларо 32 кг, разрядтар 24 кг гирэлэрэ.

I	II		III		IV		V		VI	
	р	т	р	т	р	т	р	т	р	т
60	16—16	20	12—12	15	16—16	20	10—10	15	6—6	8
70	30—30	35	25—25	30	20—20	25	14—14	20	10—10	12
80	40—40	45	35—35	40	25—25	30	18—18	25	12—12	14
90	50—50	55	45—45	50	30—30	40	20—20	30	14—14	16
90 кг үөһэ	60—60	65	55—55	60	35—35	45	25—25	35	18—18	20

Гирэ спордунан дьарыктанарга олус табыгастаах сайыгыгы кэмэ мүлчү түтүмүохха.

Н. РЕШЕТНИКОВ.

Доруобуйа МУННУГА

ОҔО ТУОХТАН АЛЛЕРГИЯЛЫЫРЫЙ?

Аллергия диэн аллергеннары (ханиан эмит веществолары) органнам ордук билимтиэтэ аатталар. Аллергек киһи organизмыгар [illegible] ыйын, тыынар оргыын ноҥуо кирэр [illegible] барыы органнар үлэ[illegible] кэһиллиитин үөскэтэр.

Аллергеннар киһи улахан болеххэ хайдаллар. Киһи бэйэтин organизмыгар үөскэтэллэр, атынык эйгэххэ, эндоаллергеннар уонна экзоаллергеннар. Ол эбэтэр organизмҥа тас эйгэттэн киирэллэр. Экзоаллергеннэр көрүнэрэ эйбэх. Кинилэр аска, таҥаска, араас эмтэргэ, таҥас суйар бороҕуоктарга, о. д. а. баан буолуохтарын сөп. Холобур, дьиэ сымнаҕас миэбэлиттэн, көбүөрүттэн, оҕолор сымнаҕас оонньуурдарыттан, түү сыттыыларыттан, бэриниэлэртэн, о. д. а. аллергиялыахха сөп. Марыы кинээхэ араастаан киирэр— сорох муннунан тыынар ыарыыр, сорох эриэрэн ыыныахтар тахсалларын, сорох бронхатаныалдар. Быыд аллергиэрэ мастар, араас үүнээйилэр, о. д. а. үөскэтиллэр. Кинилэр тыллар, сибиэхилэнэр кэмнэригэр көтөр куоластар киһи тыынар organнарыгар дьайдалар, [illegible] тыынан, бронхитынан, конъюнктивитынан ыалдьыыта тиэрдэр. Ас аллергеннэрэ оҕолорго ордук мутталлаахтар. Итиннээхэ ыраах үүтэ, сымыыт торуот буолуохтарын сөп. Какаоттан, бальыктан, дьэдьэнтан, шоколадтан, искахтан, цитрусовай муетэн эмиэ аллергиялыахха сөп. Ити аастары сиэтэххэ эрэ буолбакка, бэл ханиилэр сытарыттан кытта ыалдьыахха сөп. Отчоҕо киһи уоба, мунна, халтаһалара, илиилэрэ, уллунахтара иҥаллар. Сорохтор истэрэ ыалдьыан, хотуолуохтарын сөп.

Онон оҕоҥу аһатыах иннигэ бу ас ханиин organизмыгар хайдах дьаһыахтаҕын билэр наада.

Антибиотиктар, дьуоп, сульфаниламидтар, аспирин, о. д. а. эмтэр сорох киһи organизмыгар эмиэ тоттоҥу дьайыыны оҥороллор. Маныах ханиин эмтэрэ, ыыныахтар, киһи тахсар organнарыгар титириэн сөп. Таҥас сууйар веществолары эмиэ киһи барыта уйар буолбатах, сорохтор итиннэ себүлүөҕэ [illegible] тириитэ баһыыр, тыынар organнарга ыалдьар.

Оҕоҥу аллергиятан хайдах харыстыахха сөбүй?

Бастакытынан, эйбэхтэ сибиэнэй салгыҥа сырытыннарыахха. Таҥаһа кинини ыта туппат буолуохтаах. Аллергиялыыр кэмигэр оҕо нервнэй системата молтүүр, онон эти кэмнэ холку быымыыгы, сыһыан эрэйиллэр. Үчүгэй саалаалы, настроениены үөскэтэр түгэнэри көрдүөххэ. Улахан болҕомтону оҕо сылыгар ууруохха, аллергеннаах бородуукталары туһаммат буола сатыахха. Оҥу эмтиир врачтан сүбэлэтиэххэ. Оҕо иккистээн тыыныйан ыалдьыытын сэрэтиэххэ. Ол иннитэн киһи organизмын хатарыыга эйбэхтэ үлэлиэххэ. Тиһиэҕэр эмтэбиннэ түбэһиах сыһыаннаһыыллыахха. Эмтиир врач итиннэ кытаанахтык туттуоҕуоҕуна. Хайа баҕарар эмиэ аллерген буолуоҕ сэптээх, онон эйгэ оҕотугар ханиан эмиэ сөп түбэспэтин. Ойдуур ааҕыллар тута сурунаал мэйиахха. Organизмаҕа тас эйгэ [illegible] ордук билимтиэ оҕолорго прививкалары оҥоруу сөп бипир ыытыллар. Ол эрэдэ кинээхэ ордук тоҕоостоох кэмэ туба учуоттуохха. Аллергиялыыр оҕолоох ыаллар дьиэлэриттэр сымнаҕас миэбэл, оонньуур, куоскэ, ыт, кууспэх сыттаах үүнээйилэр суох буоллаларын ситиһиэхтээхтэр. Дьиэни сотору-сотору салгылаталар, сиистэх тирэҕэнэн сотор наада, былыы пылесоһунан ыраастыыр ордук. Оҕо тоттаһын бороҕуогунан буоллаккаа, мыыланан суулуохха. Аллергиялыыр оҕолору пластмассаттан, мастан, эрэйиннэттэн, тамиртэн оҥоһуллубут оонньуурдарынан оонньотуохха.

Бары тыныйан ыарыыдары тиһиэхэр тиийэ эмтэтин, сөптөох аһылыгынан хаачыйыы, оҕо организмын хатарыы кыра киһини аллергиялаһыктан көмүскүөн сөбүн умнумуохха.

П. ТАРАСОВА.
педиатр-врач.

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР УОННА ТӨРӨППҮТТЭР ИСТИИЛЭРИГЭР

Кэлэр 1989—1990 сс. үөрэх дьылыгар физиканы диринэтэн үөрэтиэн баҕалаах VIII—IX кылаас үөрэнээччилэрин Хатылы орто оскуолата ыытар.

Баҕалаахтар оскуола директорын аатыгар сайабылыаннаны, тус дьыалаларын, доруобуйаларын туруттун туһунан ыспыраапканы түһэрэллэр. Үөрэхтээ ылыы кэмэ сэптэниин түмүгэр быһаарыллар.

Анаалдаах кылааһы ситиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрбиттэр СГУ физиканаҕа уонна математикаҕа отделениелаларыгар быһа ылыллаллар. Оскуолаҕа ылылыбыт үөрэнээччилэр интернатынан толору хаачыллаллар. Оскуолаҕа дисплейлээх кылаас, анал кабинеттар, комсомол албан аатын музейа үлэлиллэр.

Дирекция.

АНДЫЛААҺЫНЫ КӨҢҮЛЛЭЭҺИН

Райсовет исполкома байэтин ыам ыйын 26 күнүнээҕи быһаарыытынан ороҕуон территориятыгар андылааһын болдьоҕун ыам ыйын 31 күнүттэн бэс ыйын 4 күнүн хабан туран быста.

Хаһыат редакциятэ бастыҥаанай үлэҕэ курьер-уборщицаҕа наадыйар. Үлэлиэн баҕалаахтар иэдэн билсиҥ.

Редактор П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700 с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-285, общий — 21-505.

«САҺА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов.
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.
Индекс газеты 54967. Объем — 1 усл. печ. лист. Тираж — 4157 экз.

№ ЗАКАЗА 64. Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а»